

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1235703/11

בבית הדין הרבני הגדול ירושלים

לפני כבוד הדיינים:

הרב שלמה שפירא

המערער: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אילת רוזינר דהאן)

נגד

המשיבה: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד לימור אזולאי)

הנדון: ערעור (לאחר המועד) על פסיקת הסדרי תשלום הכתובה בטענות חוסר יכולת

פסק דין

לאחר העיון בכתב הערעור ובתגובה עליו אני מוצא כי דינו של ערעור זה לדחייה על הסף. כתב הערעור עוסק בשאלת פריסתם של תשלומי הכתובה (כמבוקש בו) או אי פריסתם (כהחלטת בית הדין קמא). המערער פותח את כתב הערעור בהדגשה כי כתב הערעור מוגש "שנית" בהתאם להחלטת מי"ז באלול התשפ"א (25.8.21) שניתנה בתיק ערעור המזונות ושהורתה על כך, אולם מתעלם מהקביעות שבאותה החלטה שמשמעותן היא כי כתב הערעור שלפנינו אינו מוגש שנית אלא לראשונה, שכן כתב הערעור שהוגש לפניו – אף שנזכר בו (בתוך כליל עניינים) גם עניינו של כתב ערעור זה – לא יכול היה להיחשב מבחינה משפטית ככתב ערעור בעניין פריסת תשלומי הכתובה, שכן לא נפתח תיק בעניינו ולא שולמה (באותה עת) אגרה בעבורו.

המערער גם מתעלם מההוראה המפורשת בהחלטתי האמורה (ההדגשה אינה במקור):

ככל שמבקש המערער לערער גם על החלטות שבעניינים אחרים – משמורת, הסדרי תשלום הכתובה וכו' – יתכבד ויגיש בעניינם כתבי ערעור נפרדים, תוך פתיחת תיקים מתאימים ותשלום אגרה. למותר לציין כי כתבי הערעור הללו יידרשו לעמוד בכללים שבתקנות הדיון (לרבות עניין המועדים) ולא יוכלו להינשא על כתפי ערעור זה ועל עמידתו שלו (לכאורה ועל יסוד החלטות קודמות של בית דיננו) בכללים אלה.

נוכח הוראה זו מצופה היה כי המערער ינמק בערעורו מדוע לדעתו עומד הערעור בכללים שבתקנות ונחשב כמוגש במועד למרות הגשתו למעלה משלושים יום לאחר ההחלטה מושא הערעור, ומבלי שייסמך לצורך כך על הערעור הראשון שהגיש שקבעתי בהחלטה הקודמת כי לא יוכל להיסמך עליו לעניין זה וכמצוטט לעיל. לחילופין אפשר היה לצפות כי עם כתב הערעור תוגש בקשה מנומקת למתן רשות לערער למרות חלוף המועד, בהתאם לתקנה קלט לתקנות הדיון – בקשה שאומנם לא מן ההכרח שהיינו נעתרים לה, אבל אפשר היה שכן היינו עושים לאחר בחינת תגובת המשיבה לבקשה זו ובהתאם לאותה תקנה.

ברם המערער בחר שלא לנהוג כך אלא לנסות וליצור זיקה בין כתב ערעור זה לערעור הראשון, הערעור שבתיק ערעור המזונות האמור, למרות האמור בהחלטתי הנזכרת, מה שמעלה

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

חשש כי המערער פועל בחוסר תום לב ומנסה להטעותנו בעניין עמידת הערעור במועדים הקבועים בתקנות.

מן הדין די היה בכך כדי לדחות את הערעור על הסף הן משום עצם אי עמידתו בדרישות המועדים שבתקנות והן משום היסוד הקיים לכאורה לחשש לחוסר תום לב.

שקלתי אם להרשות את הערעור, למרות כל זאת, תוך קביעת ערובה גבוהה להוצאות משפט, כזו שיהיה בה כדי להרתיע אם מדובר אכן במהלך הנעשה בחוסר תום לב ואם הערעור ערעור סרק הוא ושיהיה בה גם כדי לפצות את המשיבה על כך אם יידחה הערעור. שקלתי זאת בין השאר משום שעצם האיחור מכל מקום אינו רב, שכן אומנם מאז מתן ההחלטה מושא הערעור חלפו כמה חודשים, כטענת המשיבה בתשובתה לערעור, אך אם ננכה מהם ימי פגרה ייותרו בידינו כשבועיים – שלושה של איחור בלבד. אולם לאחר העיון שנית בכתב הערעור עצמו וכמו כן בתשובה לו הגעתי למסקנה שאין הצדקה לנהוג כך וכי אם ננהג כך ייתכן שיהיה בכך משום גרימת עוול לשני הצדדים גם יחד, שכן סיכויי הערעור נראים דלים ותוצאתו – בהסתברות גבוהה – אכן תהיה דחייתו תוך חיוב בהוצאות המשפט ואף בהוצאות לטובת אוצר המדינה:

ראשית, ערכאת ערעור ממעטת כידוע מהתערבות בקביעות עובדתיות של ערכאה קמא, ובענייננו אין הערעור מעלה טענות הלכתיות משפטיות נגד קביעת בית דין קמא כי על המערער לשלם את הכתובה במלואה בתוך תשעים יום (שלאגביהם יוער כי כבר חלפו וכי בהעדר החלטה לעיכוב ביצוע היה התשלום אמור להיות כבר משולם) בהינתן שמצבו הכלכלי הוא כפי שהסיק בית הדין קמא, אלא נגד הקביעה העובדתית בדבר מצבו הכלכלי של המערער.

נוסיף ונעיר כי אומנם נכללו בכתב הערעור גם טענות נוספות אך הללו – מהן שאינן רלוונטיות לעניין, כגון הטענות בדבר מצבה הכלכלי של המשיבה שאף לו יתקבלו ככתבן וכלשוונן אינן עשויות להביא לשינוי הנפסק שכן כתובה היא חוב ולא צדקה והחייב בה חייב לפורעה במועד גם אם הנושה, היינו גרושתו, עשירה כקורה; ומהן המתפלמסות עם שכבר נפסק בפסק דין חלוט של בית דין זה בנוגע לעצם החיוב בכתובה (שכשלעצמו מכל מקום הופחת במידה ניכרת והמערער חויב בו בכשליש בלבד מסכום הכתובה מקורי שבו חייבו בית הדין קמא, אלא שלמערער לא די בכך).

שנית, אף אליבא דטענות המערער בדבר מצב חשבון הבנק שלו ובדבר חובותיו לאחריים לא ברור כלל כי היה מן הדין לפרוס את חובו – אולי לפנים משורת הדין היה מקום לכך, אבל "לפנים משורת הדין" אינו בסיס לערעור. מועד פירעונו של חוב כתובה מן הדין הוא עם הגירושין, וחייב – היינו בענייננו בעל מגרש – הטוען שאין לו כסף מזומן אינו זכאי לפריסת תשלומים אלא לבקש "זמן בית דין" המיועד לגיוס הלוואות, מכירת נכסים וכיוצא באלה, כמבואר בשולחן ערוך (חושן משפט סימן ק), בקשה שבית הדין קמא יצא ידי חובתה "למהדרין" בקציבת פרק הזמן של תשעים הימים. הדברים אמורים גם בחייב שיש לו, אם אכן יש למערער כטענתו, נושים נוספים.

אכן אם לא הצליח חייב לגייס את הכספים ונוקק בית הדין להגבות את החוב מנכסיו נאמר דין "מסדרין לבעל חוב", אלא שפסיקת בית דין קמא מעצם טיבה אינה עוסקת בכך אלא בפסיקת החוב עצמו, בעוד הגבייה – אם לא שילם הנתבע כפי שנפסק – נעשית כיום באמצעות ההוצאה לפועל שלה הכלים לבחון גם את קיומם של נכסים ויכולת הגבייה מהם והפועלת בהתאם לחוק באופן שעקרונותיו דומים גם לעקרונות ההלכה של "מסדרין לבעל חוב", וחזקה אפוא כי אם יימצא כי אין למערער נכסים ברי מימוש – לא תפשוט ההוצאה לפועל את עורו מעליו ולא תגבה את החוב מבשרו כבמשפט שיילוק אלא תפעל בהתאם להוראות החוק ותותיר בידיו כדי מחייה.

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

בנסיבות אלה, וקל-יחומר כשמתווספות הטענות שבכתב התשובה לערעור – שאפשר שלא יימצאו צודקות אבל אפשר גם שכן יימצאו כאלה – ושעל פיהן אכן יש למערער יכולות יותר משטוען הוא, דלים הם אפוא סיכויי הערעור. לו היה מוגש במועדו היה נשמע למרות זאת, אולם להרשאת הערעור למרות חלוף המועד – אין הצדקה בנסיבות אלה והיא אף עשויה בסבירות גבוהה להזיק גם למערער עצמו שעשוי למצוא עצמו נושא גם בתשלומי הוצאות משפט.

סוף דבר אפוא הוא כי דינו של הערעור דחייה על הסף.

פסק הדין מותר בפרסום בכפוף להשמטת פרטיהם המזהים של הצדדים.

ניתן ביום כ"ט בתשרי התשפ"ב (5.10.2021).

הרב שלמה שפירא

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה